

A Régiók Bizottsága véleménytervezete a következő témában: Az Európai Bizottság Közleménye az Európai Parlamenthez, a Tanácshoz, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsághoz és a Régiók Bizottságához „A globalizáció szociális dimenziója – hogyan járulhat hozzá az EU politikája az előnyök mindenki számára érzékelhetővé tételéhez” címmel

(2005/C 164/11)

A Régiók Bizottsága,

tekintettel az Európai Bizottság „A globalizáció szociális dimenziója – hogyan járulhat hozzá az EU politikája az előnyök mindenki számára érzékelhetővé tételéhez” címmel az Európai Parlamenthez, a Tanácshoz, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsághoz és a Régiók Bizottságához intézett Közleményére (COM(2004) 382 final),

tekintettel az Európai Bizottság 2004. május 18-i határozatára, mely szerint az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 265. cikkelyének első pontja alapján kikéri a Régiók Bizottságának véleményét;

tekintettel az RB Vezetőtestületének 2004. június 15-i határozatára, mely szerint a „Gazdaság- és szociálpolitika” szakbizottságot megbízza a fenti témában vélemény alkotásával;

tekintettel a globalizáció szociális dimenziójával foglalkozó világbizottság 2004. február 24-én közreadott jelentésére;

tekintettel a Régiók Bizottsága által kiadott „A szolgáltatások kereskedelméről szóló általános megállapodásról (GATS) folyó WTO-tárgyalások hatásáról a helyi és regionális hatóságokra” c. véleményre (CdR 103/2003 fin) ⁽¹⁾;

tekintettel a Régiók Bizottsága véleményére „Az Európai Bizottság bevándorlásról, integrációról és foglalkoztatásról szóló Közleményéről” (CdR 223/2003 fin) ⁽²⁾;

tekintettel a Régiók Bizottsága véleményére „A nem uniós országok állampolgárainak tanulmányi és szakképzési célú vagy önkéntes munka miatt történő belépésének és tartózkodásának feltételeiről” (CdR 2/2003 fin) ⁽³⁾;

tekintettel a Régiók Bizottsága véleményére „A 2005-2010-es időszakra Európai Menekültügyi Alapot létrehozó tanácsi határozatról szóló javaslatról” (CdR 80/2004 fin) ⁽⁴⁾;

tekintettel a Régiók Bizottsága véleményére „A lisszaboni stratégia félidős értékeléséről” (CdR 152/2004 fin);

tekintettel a Régiók Bizottsága véleménytervezetére „Az Európai Szociális Alapról szóló új rendelet elfogadására vonatkozó javaslatról” (CdR 240/2004 rév. 1);

tekintettel a Régiók Bizottsága véleményére „A belső piaci stratégiáról a 2003-2006-os időszakra” (CdR 341/2002 fin) ⁽⁵⁾;

tekintettel a „Gazdaság- és szociálpolitika” szakbizottság által 2004. december 8-án elfogadott véleménytervezetre (CdR 328/2004 rev 1, előadó: **Ulrike Rodust**, Schleswig-Holstein regionális parlamentjének tagja (D-PES)),

2005. február 23–24-én tartott 58. plenáris ülésén (a február 23-i ülésen) elfogadta a következő véleményt.

⁽¹⁾ HL C 256, 2003.10.24., 83. o.

⁽²⁾ HL C 109, 2004.4.30., 46. o.

⁽³⁾ HL C 244, 2003.10.10., 5. o.

⁽⁴⁾ HL C 318, 2004.12.22, 30. o.

⁽⁵⁾ HL C 128, 2003.5.29., 48. o.

A Régiók Bizottsága álláspontja és ajánlásai

1. Általános észrevételek

A Régiók Bizottsága

1.1 **üdvözi** az Európai Bizottság által 2004 májusában a szociális dimenzió kérdésében elfogadott Közleményt, amely ismerteti kiinduló álláspontját és következtetéseit a globalizáció szociális dimenziójával foglalkozó világbizottság (WCSDG) jelentésében megfogalmazott kérdések kapcsán.

1.2 **osztja** az Európai Bizottság véleményét, mely szerint a WCSDG jelentése olyan kiegyensúlyozott, pozitív – bár néhol bíráló – elemeket hordoz, amelyek a jövőbeli tevékenység alapjául szolgálhatnak.

1.3 **hangsúlyozza** azt is, hogy a globalizáció mindnyájunkat érintő változásokat indított be. Ha a folyamatot intelligens módon vezérik, példa nélküli anyagi fejlődést, mindenki számára jobb munkaalkalmakat, a termelékenység emelkedését eredményezheti, és jelentős szerepet játszhat a világban uralkodó szegénység leküzdésében. Am a valóságban még messze vagyunk ennek a lehetőségnek a kiaknázásától. A globalizáció jelenlegi folyamata egyenlőtlenségeket gerjeszt mind az érintett intézmények között, mind azokon belül.

1.4 aggodalommal **állapítja meg**, hogy a globalizáció regionális és helyi viszonylatban az alábbi következményekkel jár:

- A globalizáció a világban mind több közösséget érint közvetlenül. A helyi iparágak a nemzetközi munkamegosztás megváltozott formái és a kereskedelem liberalizálása következtében – mely néhány esetben, a nagy munkaigényű iparágakban az olcsóbb munkaerő után más országba vándorló vállalatok delokalizációjához vezetett – lehányatlottak és a közösségek munkahelyeket veszítettek. Ez alkalmazkodási problémákat okozhat helyi és regionális viszonylatban a szociális rendszerek számára.
- A globalizáció egyes aspektusai még a közvetlenül nem érintett, látszólag ellenállóképes és virágzó helyi közösségeket is kikezdi. A médiumok, a szabadidő és a turizmus növekvő globalizációja gyakran befolyásolja és aláássa a hagyományos kultúrákat és értékeket, valamint regionális és helyi szinten a szolidaritás és az azonosságtudat fogalmát. A globalizációnak integrálnia kellene a különböző helyi kultúrákat és képességeket, ahelyett, hogy homogenizálásra törekvő támadásával megszüntetné a sokszínűséget.

1.5 **úgy véli**, hogy a méltányosságot szem előtt tartó globalizációra kell törekedni, és vállalja, hogy a globalizáció szociális dimenziójával foglalkozó világbizottsági (WCSDG) jelentésének, valamint a bizottsági Közleményben foglalt kiinduló javaslatok

fényében intézkedéseket hoz a szociális dimenzió megerősítése érdekében.

1.6 **véleménye szerint** a globalizáció szociális dimenziójának figyelembe vétele minden szinten szükségessé teszi a gazdaság- és szociálpolitikák jobb egyensúlyát és jobb integrációját. Ennek értelmében különös figyelemmel kell vizsgálni a regionális és helyi vonatkozásokat, mert a globalizáció ezeket a szinteket érinti a legközvetlenebbül, és legalább a jelenséggel együtt járó problémák megoldásába be kell vonni őket, elsősorban a Régiók Bizottságán keresztül.

1.7 **észrevételezi**, hogy a „regionális szint” kifejezés használata nem egyértelmű. A WCSDG jelentésében a „regionális” szó kontinensekre utal, míg a Közleményben az Európai Szociális Alappal összefüggésben országokról van szó.

2. A helyi és regionális szintek részvétele a globális kormányzásban

A Régiók Bizottsága

2.1 **úgy véli**, hogy a gazdasági tevékenység okozta jelenlegi világméretű problémák oka nem a globalizációban mint olyanban keresendő, hanem az irányításában tapasztalható hiányosságokban. A globális kormányzás a helyi szinttől a multinacionális vállalatokig terjedő összefüggés-rendszer csúcspontját jelenti. A globalizációra vonatkozó „jó kormányzás” – mind a magán-, mind a közszférát tekintve – csakis a nemzetek feletti, nemzeti, regionális és helyi szereplők pozitív egymásra hatásának eredménye lehet. A globális kormányzás nem vezethető le kizárólag a nemzetállamok viselkedéséből és szabályaiból. A nemzeti szinten felül feltétlenül szükség van az Európai Unióhoz hasonló globális szereplők, a vállalati szféra, valamint a regionális és helyi önkormányzatok között megvalósuló együttműködésre. A globális kormányzás minősége egyfelől az említett szereplők multilateralizmushoz, az egyetemes értékekhez és a közös célokhoz való kötődésétől, másfelől pedig attól függ, hogy milyen mértékben tudatosították magukban politikájuk határokon túlnyúló hatását, és milyen fontosságot tulajdonítanak világméretű tevékenységük szociális következményeinek. Mindezek a szereplők döntenek el – belső ügyeik megoldása révén –, hogy milyen mértékben szolgálja a polgárok javát a globalizáció és milyen mértékben kénytelenek elszenvedni annak negatív hatásait.

2.2 **hangsúlyozza**, hogy Európában csakis a regionális és helyi szintek mindezen döntésekben történő részvétele vezethet el oda, hogy kialakuljon a globális kormányzás elfogadható politikai rendszere.

2.3 **hangsúlyozza** azt is, hogy a világméretű és nemzeti fejlemények sorsa helyi és egyúttal regionális szinten dől el. Mindez az igazságosabb és nagylelkűbb globalizáció felé tett lépések alapvető feltétele. A különböző politikák meghatározásában és kivitelezésében a decentralizált megközelítés mindig hatékonyabb, mivel a valóságos helyzet és kényszerítő körülmények alaposabb ismeretére támaszkodik, igényli a részvételt, közelebbről érzékeli a polgárok szükségleteit és igényeit, valamint ellenőrzés alatt tartani is könnyebb. A helyi vagy regionális, illetve globális szintek közötti kapcsolat erősítése céljából olyan pozitív és az eseményeknek elébe menő programra van szükség, amely a helyi és regionális önkormányzatokra, valamint a helyi és regionális szint gazdasági szövetére, kulturális értékeire és örökségére támaszkodik.

2.4 **észrevételezi**, hogy az EU-ban a lisszaboni folyamat fejleményei, a bevándorlással, a férfiak és nők közötti egyenlőséggel foglalkozó politika meghatározása, a határokon átnyúló és régiók közötti tevékenységekre vonatkozó, valamint a kereskedelmi politika jelentős szerepet játszanak a globalizáció kihívásaira adandó közösségi válaszban.

3. A lisszaboni stratégia és a globális környezet

A Régiók Bizottsága

3.1 **osztja** az Európai Bizottság véleményét, amely szerint az európai versenyhelyzetet, gazdaságot és munkaerőt érintő globalizációs következményekre az EU a lisszaboni stratégia alapján adhat választ.

3.2 **megjegyzi**, hogy növekvő kölcsönös függés áll fenn a globális szinten elfogadott gazdasági döntések és a helyi, illetve regionális szintek között. Az RB hangsúlyozza, hogy globális szintű cselekvésre csak a helyi szint alapos ismeretében szabad vállalkozni.

3.3 **hangsúlyozza**, hogy a globális gazdasági tevékenységnek ügyelnie kell rá, hogy minden országban biztosítsa az életminőség bizonyos szintjét mind helyi, mind regionális környezetben. A polgárok csak akkor járulhatnak hozzá a globalizációhoz és csak akkor részesedhetnek jótéteményeiből, ha egészségük jó, ha hozzájuthatnak az oktatási lehetőségekhez és azokat igénybe tudják venni, továbbá valódi lehetőségük van arra, hogy állást kapjanak, hogy alapvető szükségleteiket kielégíthessék. A foglalkoztatás, a jövedelem és a fenntartható környezet olyan alapfeltételek, amelyek lehetővé teszik az önálló és emberhez méltó életvezetést, valamint azt, hogy a polgárok teljes körűen részt vehessenek a helyi, a nemzeti és a világméretű közösség életében.

3.4 **hangsúlyozza** az oktatás és képzés kiemelkedő szerepét a globalizáció hatásainak kivédése szempontjából. Amint a jó tapasztalatok bizonyítják, a globalizáció áldásaiból részesülő országok valamennyien nagymértékű beruházásokat hajtottak végre oktatási és képzési rendszerükben. A helyi és regionális szint jelentős szerepet játszik az európai oktatási és képzési

rendszer szempontjából. Ezért elengedhetetlen, hogy ezek a rendszerek alkalmazkodjanak a globalizáció kihívásaihoz. Ez a feladat természetesen a tagállamok, illetve az alsóbb szintek feladata, de az EU-nak is igyekeznie kell, hogy támogatásai az európai oktatási-képzési rendszerek javítását szolgálják.

3.5 **hangsúlyozza**, hogy az emberi erőforrásokban rejlő nagy lehetőségek kihasználtsága továbbra is szűk körű. Különös figyelmet kell fordítani az oktatáshoz való hozzáférésben fennálló egyenlőtlenésekre, az írástudatlanságra, a szakmerek alacsony szintjére, valamint az etnikai és vallási kisebbségeket sújtó diszkriminációra mind a gazdag, mind a szegény országokban.

3.6 **megismétli**, hogy támogatja a nem uniós országok állampolgárainak képzési és oktatási célú beengedését, mivel ez Európa versenyképességét ilyen téren javítani fogja.

3.7 **külön felhívja a figyelmet** az elkövetkező pénzügyi szakasz közösségi kohéziós politikájának reformja, a lisszaboni stratégia megvalósítása és a globalizáció EU-t érintő kihívásai között fennálló kapcsolatra. Ugyanis az EU kohéziós politikája és három célkitűzése lehetővé teheti a regionális és helyi szinteknek, hogy a lisszaboni stratégia megvalósítását egyszersmind összegeztessék a globalizáció hatásainak kivédésével.

3.8 **nyomatékosan kéri** a tagállamokat, hogy kellő időben állapodjanak meg az új közösségi kohéziós politika fő vonalaiban és pénzügyi kereteiben, annak érdekében, hogy ne veszítsünk időt az elengedhetetlenül szükséges regionális és helyi szintű tervezés szempontjából.

3.9 **határozottan üdvözli**, hogy az Európai Bizottság rendelettervezete az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezésekről (COM(2004) 492) azt javasolja, hogy a pénzügyi támogatásban részesülő vállalkozások az azt követő hét évben nem hajthatnak végre olyan telephely-áthelyezést, amely munkahelyek leépítéséhez vezethet; ellenkező esetben a kapott támogatásokat vissza kell fizetni (lásd a tervezet 56. cikkét);

3.10 **kéri** az Európai Bizottságot, hogy gondoskodjék róla, hogy az Európai Unió állami támogatásokra vonatkozó szabályozási reformja (EK-Szerződés, 83. cikk) ne fossza meg a regionális és helyi önkormányzatokat attól a lehetőségtől, hogy célirányos pénzügyi ösztönzőkkel támogassák a gazdasági fejlődést.

3.11 **úgy véli** – az Európai Bizottsággal megegyezően –, hogy a belső piac különböző gazdasági folyamatai tekintetében szükség van egy új, az eddiginél intenzívebb többéves stratégia megvalósítására. Ennek értelmében – figyelembe véve a KOK-jelentés ajánlásait – meg kell valósítani azt a közös célkitűzést, mely szerint 2010-re az Uniót a világ legversenyképesebb és legdinamikusabb tudásalapú gazdaságává kell tenni.

3.12 **támogatja** ezért az Európai Bizottság összefoglaló jelentéseiben megnyilvánuló és arra irányuló erőfeszítéseket, hogy az új belső piaci stratégia kivitelezése az említett folyamatokkal együtt, egyszerűbb, egységes és globális stratégia keretében valósuljon meg. A közös célkitűzés 2010-re történő elérésére irányuló szándék a globalizációra adott európai válasz része kell, hogy legyen.

3.13 **elismeri**, hogy a belső piac fogalma bővítésre szorul. Úgy véli, hogy az elkövetkező években a belső piaci stratégiának mindenekelőtt a piaci követelményeknek megfelelő megoldásokat kell kidolgoznia, s egyidejűleg meg kell jelenniük benne a tagállamok, valamint a helyi és regionális hatóságok gazdaságpolitikai felelősségvállalásának és kezdeményezéseinek, illetve az európai szociális modell minőségi jellemzőinek is.

4. Bevándorlás

A Régiók Bizottsága

4.1 **támogatja** az Európai Bizottságot a bevándorlásról folytatott két- és többoldalú párbeszéd kiterjesztésében.

4.2 **emlékeztet** a bevándorló munkaerő jelentőségére a regionális és helyi szintek számára Európában, és hangsúlyozza, hogy feltétlenül szükség van a bevándorlás közösségi megközelítését szabályozó intézkedések további fejlesztésére.

4.3 **hangsúlyozza**, hogy szükség van a bevándorlók származási országát támogató specifikus segélyprogramokra.

4.4 **kéri** a Tanácsot és a tagállamokat, hogy a nemzeti és közösségi bevándorlás-politikák kidolgozásakor vegyék figyelembe azt is, hogy szükség van a törvényes úton érkező bevándorlók diszkriminációmentes politika alapján történő integrálására és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő jogú biztosítására.

4.5 **úgy véli**, hogy az EU-nak az integrációt támogató nemzeti törekvésekhez nem is annyira a joganyag harmonizálásával, hanem ösztönzőkkel és támogató intézkedésekkel kellene hozzájárulnia.

4.6 **úgy vélekedik**, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat fel kell kérni, hogy vegyenek részt a nemzeti cselekvési programokban, ugyanis ezáltal könnyebbé válna a legjobb tapasztalatok összehasonlítása és tudatosítása, valamint a tagállamok által elfogadott stratégiák valós hatásának és eredményeinek felmérése.

4.7 **előnyben részesíti** a számos jogellenesen dolgozó bevándorló itt-tartózkodásának és annak elismerését, hogy szükség van olyan mechanizmusok kialakítására, amelyek révén adott esetben – elfogadható időn belül, eseti elbírálás alapján – itt-tartózkodásukat törvényessé lehet tenni. Magától értetődik, hogy ennek az eljárásnak összhangban kell lennie a megfelelő

befogadóképességgel, és ki kell zárnia, hogy súlyos besorolású vétségeket elkövető bevándorlók is hasznot húzhasanak belőle. A Régiók Bizottsága ugyanakkor felhívja a figyelmet rá, hogy a belső határokon megvalósuló ellenőrzés hiányában a bevándorlók helyzetének jogszerűvé alakítása hatással van a schengeni térség többi tagállamának helyzetére. Ezért az efféle jogszerűsítési akciókat fenntartással kell kezelni.

4.8 **megjegyzi**, hogy a határok átlépését szabályozó többoldalú megállapodások hiánya súlyos hiányosság a világgazdaság jelenlegi intézménystruktúrájában.

4.9 **úgy véli**, hogy a fejlődő országok szempontjából a határok átlépését szabályozó többoldalú megállapodások hiánya a világgazdaság szabályait tekintve további gondot jelent. Sok ilyen ország azon az állásponton van, hogy az ipari országok felé irányuló vándorlás megkönnyítése révén egyszerű és hatékony módon lehetne a globalizáció hasznából történő részesedésük szintjét emelni.

5. Egyenlőség férfiak és nők között

A Régiók Bizottsága

5.1 **jelzi**, hogy egyre nyilvánvalóbb az, hogy – önmagában véve és a férfakkal összevetve is – a nőket különösen és egyre nagyobb számban sújtják a globalizáció negatív hatásai. Például a vállalatvezetői pozícióban levő nők komoly akadályokba ütköznek, ha a globalizáció által generált új gazdasági tevékenységi körökben kívánnak szerencsét próbálni. Ez gyakran a nőket sújtó diszkriminációval magyarázható, amely mikro- és kisvállalkozások esetében – a nők itt túlsúlyban vannak – a politika és a jogalkotás vétké. Ugyanakkor sok más nő számára a globalizáció gazdasági és szociális értelemben helyzetük javulását hozta. Ezek között a nők között vannak azok a milliók, akiket a világgazdaság termelőerőként alkalmaz. A bérből élés lehetősége révén magasabb jövedelemhez jutnak, mint amelyre a család szolgálatában vagy az informális gazdaság más bizonytalan munkahelyein szert tehetek. A bér munka révén a nők potenciális gazdasági függetlensége megnövekedett, és gyakran – még a legpatriarkálisabb társadalmakban is – társadalmi helyzetük is javult.

5.2 **kéri** a tagállamokat, hogy szenteljének különös figyelmet a nők foglalkoztatását szabályozó szociális és jogi kereteknek, és támogassanak minden olyan helyi és regionális szintű tevékenységet, amelynek révén a férfiak és nők egyenlőségét előmozdító politika eredményeket érhet el.

5.3 **osztja** az Európai Bizottság véleményét, mely szerint a férfiak és nők egyenlősége az EU bel- és külpolitikájának egyik kulcsfontosságú célkitűzése és a nemzetközileg elfogadott alapvető munkaügyi normák (ILO-normák) lényeges eleme.

6. Határokon átnyúló, nemzeteket átfogó és régiók közötti együttműködés (pl. szomszédsági politika)

A Régiók Bizottsága

6.1 **hangsúlyozza**, hogy az uniós területi együttműködést szolgáló jövődő eszközt oly módon kell kialakítani, hogy az segítse a regionális és helyi önkormányzatokat a globalizáció negatív hatásai elleni harcukban.

6.2 **támogatja** az „európai szomszédsági politikát”, mely kezdeményezésnek az a célja, hogy javítsa az EU új – bővítés utáni – keleti és déli szomszédaival fenntartott kapcsolatokat.

6.3 **osztja** az Európai Bizottság véleményét, mely szerint a kezdeményezés fő célja a stabilitás és jólét térségének megteremtése a közös értékek és érdekek alapján.

6.4 **hozzá fog járulni** a partner országok megsegítéséhez, hogy azok politikai és gazdasági reformokat legyenek képesek végrehajtani, miközben szociális területen is erősítik maguk között a párbeszédet és az együttműködést.

6.5 **emlékeztet rá**, hogy az EU azon szektorai és területei esetében, amelyek kárt szenvednek az EU és a keleti-déli szomszéd országok közeledése miatt, szükség van megfelelő adaptációs intézkedések megtételére.

7. Az EU kereskedelmi politikája

A Régiók Bizottsága

7.1 **nyomatékosan kéri** az Európai Bizottságot mint WTO-tárgyalópartnert, hogy vegye figyelembe a következő kérdéseket.

– ne feledkezzen el róla, hogy a szabályozás enyhítése nem magánvaló cél, hanem a jólét növelésének eszköze. Ezért nem is szorítkozhat egyetlen dimenzióra, hanem végrehajtásakor figyelni kell a szociális, gazdasági és környezeti következményekre, elsősorban regionális és helyi szinten, hiszen ezek a legérintettebbek.

– a WTO-tárgyalásokon az EU-Szerződés 6. cikkének és az alkotmány szerződésnek megfelelően vegye figyelembe a regionális és helyi önállóság elveit.

7.2 **üdvözli** az Európai Bizottság erőfeszítéseit a nemzetközi kereskedelmi tárgyalások átláthatósága érdekében és azt, hogy igyekszik azokba az összes érintett szolgáltató szektor érdekcsoportjait bevonni. Mindazonáltal az RB úgy véli, hogy nem szabad összekeverni egymással a regionális és helyi önkormányzatokat, illetve a civil társadalmat, hiszen mindegyiküknek megvan a maga demokratikus legitimitása és a közszolgáltatások irányítása demokratikus folyamat keretében tartozik hatáskörükbe.

Brüsszel, 2005. február 23.

A Régiók Bizottsága

elnöke

Peter STRAUB